

SAKSFRAMLEGG

Saksbehandler: Siw Anita Thorsen
Arkivsaksnr.: 16/7

Arkiv: 000 &13

Sign:

Dato:

Utvalg:

Formannskapet

09.05.2016

HØRING NOU 2015-16 - OVERVANN I BYER OG TETTSTEDER HØRINGSUTTALELSE FRA KARMØY KOMMUNE

Rådmannens forslag til vedtak:

Formannskapet vedtar høringsuttalelse i tråd med saksutredning.

SAKSFRAMSTILLING

Sammendrag av saken:

Vi må forvente mer totalnedbør og økt hyppighet av store nedbørsmengder som følge av klimaendringer. Dette vil føre til økte mengder overvann i byer og tettbebyggelser med skader på bygninger og infrastruktur. Klimaendringene, kombinert med økt fortetting, vil forsterke behovet for god overvannshåndtering. Det er kommunene som har et hovedansvar for overvannshåndtering. Flere myndigheter forvalter imidlertid regelverk og er ansvarlig for rammebetingelsene som gjelder for kommunenes håndtering av overvann i tettbebyggelser. Formålet med utvalgets utredning og forslag skal være at kommunene og andre aktører skal ha tilfredsstillende og tydelige rammebetingelser for å kunne håndtere overvann i tettbebyggelser, både i dagens klima og etter forventede klimaendringer. Utvalgets utredning og forslag skal tydeliggjøre ansvarsforhold.

NOU 2015:16 inneholder mange gode forslag til endringer i eksisterende lovverk og rammebetingelser, som vil gi et mer «klimatilpasset» regelverk. Det er gjort et grundig arbeid og det foreslås endringer til plan- og bygningsloven, forurensningsloven, vannressursloven og vass- og avløpsanlegglova. Forebygging mot skader ved ekstreme nedbørepisoder og håndtering av overvannet som problem og ressurs er en viktig del av klimatilpasningsarbeidet.

Fakta/saksopplysninger:

Bakgrunn for saken

Klima- og miljødepartementet har på høring NOU 15:16 [Overvann i byer og tettsteder – Som problem og ressurs](#). Utvalget ble oppnevnt ved kongelig resolusjon 11. april 2014 for å vurdere og komme med forbedringer i rammebetingelsene for overvannshåndtering i kommuner og hos andre aktører

Hovedpunktene i utvalgets forslag

- Styrking av planbestemmelsene i plan- og bygningsloven.
- Plikt for kommunene til å inkludere avrenning og vannbalanse i sin planlegging.
- Tydelig adgang til å planlegge for gjennomføring av overvannstiltak.
- Kartgrunnlaget skal også omfatte avrenningslinjer (kartforskriften).
- Endringer i plan- og bygningslovens gjennomføringsregler.
- Krav om opparbeidelse av kommunal infrastruktur som vilkår i byggetillatelse.
- Krav om maksimal rørdiameter fjernes.
- Adgang til å kreve etablering av åpne overvannsanlegg i tillegg til ledninger.
- Adgang til å fastsette vilkår om opparbeidelse av areal til felles overvannsanlegg.
- Refusjonsbestemmelsene utvides til å omfatte opparbeidelse av areal til felles overvannsanlegg.
- Ekspropriasjonsbestemmelsene endres slik at de omfatter bl.a. fremføring av overvannsanlegg som er pålagt av kommunen.
- Adgang til å foreta tiltak på nabogrunn for å forebygge skade som følge av overvann.

Økonomi

Finansiering. Innføring av et eget overvannsgebyr.

- Adgang for kommunene til å gebyrfinansiere etablering og drift av overvannsanlegg etter selvkostprinsippet.
- Adgang for kommunen til å gebyrfinansiere tilskudd til private overvannstiltak.
- Kommunens adgang til å kreve å overvannsgebyr omfatter alle som i dag betaler avløpsgebyr. I tillegg omfattes eiendommer som er tilknyttet offentlig hovedanlegg for overvann, med unntak av veier.
- Overvannsgebyret skal ha en fast del og en variabel del. Reglene om fastsettelse og innkreving, vil som for vann- og avløpsgebyret, fastsettes lokalt.

Det er dissens blandt NOU-utvalgets medlemmer om ansvar . Karmøy kommunes uttalelse er gitt for å sikre kommunenes oppfatning om hvordan ansvarsforhold bør praktiseres.

Vurdering:

Følgende høringsuttalelse forslås sendt fra Karmøy kommune.

Karmøy kommune støtter forslaget om et objektivt ansvar* for skade forårsaket av spillvannsanlegg som skyldes utilstrekkelig vedlikehold, et skyldansvar** (culpa) for skader fra fellesledninger hvor skaden skyldes nedbør, og et skyldansvar (culpa) for skader fra overvannsanlegg.

Karmøy kommune går imot forslaget om et objektivt ansvar for overvannsanlegg som er del av veg.

Forslaget om objektivt ansvar for alle typer avløpsanlegg kan ikke innføres slik det er foreslått nå. Det blir vanskelig å stimulere til etablering av overvannsanlegg dersom det medfører et større ansvar for eier av et overvannsanlegg, enn om man unnlater å gjøre noe. Kommuner som velger å ikke gjøre noe vil komme i ansvar hvis de har vært uaktsomme, men vil slippe det strengere objektive ansvaret.

Kommuner som ønsker at overvannskostnadene fortsatt skal inngå i de samlede avløpskostnadene, uten innkreving av et særskilt overvannsgebyr, må kunne gjøre det. Et spørsmål som ikke er besvart godt nok er hvilket ansvar kommunene får dersom de innfører et overvannsgebyr, om kommunene da får et større ansvar for overvannshåndteringen.

Karmøy kommune er uenig i merknaden til ny § 16-1 i forurensningsforskriften om at kostnader som utløses av kommunens erstatningsansvar ikke er en del av kommunens nødvendige kostnader for å drifte avløpsanlegg og dermed ikke kan dekkes av gebyrmidler. Dermed må kostnaden tas av kommunekassen. Dette er ikke i tråd med gjeldende praksis for vann- og avløpsgebyrene og vil kunne få store konsekvenser for kommuneøkonomien.

Karmøy kommune mener det er viktig å få en nasjonal fagmyndighet som kan bistå kommunene med å forebygge skader som følge av overvann. Det er også behov for bedre datagrunnlag for å sette kommunene i stand til å gjøre gode vurderinger. Det må avsettes midler til dette over statsbudsjettet

Karmøy kommune mener at pilotprosjekter kan være ett viktig virkemiddel for å fremskaffe mer og bedre kunnskap. Eventuelle prosjekter bør også ha som formål å se på kapasitets- og kompetanseutfordringer for kommunene. Det er viktig at pilotprosjekter bl.a. omfatter:

- kunnskapsgrunnlag og forutsetninger for å skaffe f.eks. oversikt over vannveier, beregne avrenning og dybde, mm.
- identifisering av ulike former for overvannstiltak,
- analyser av skaderisiko og kostnadseffektivitet,
- håndtering av risiko,
- ivareta minimumskrav til sikkerhet,
- beregne kost-nytte av foreslåtte tiltak
- grunnlag for finansiering, herunder beregningsgrunnlag og håndtering av gebyr
- gjennomføring av nødvendig tiltak
- vurdere tilskuddsordninger fra staten

Karmøy kommune mener at det må være en klarere presisering om hvordan areal til overvannshåndtering skal sikres i reguleringsplaner. Kommunens uttalelse er i samråd med høringsuttalelser gitt av KS og Norsk Vann.

***Objektivt ansvar**

Objektivt ansvar betyr ansvar uten skyld. Hovedprinsippet for det ulovfestede objektive ansvar er at den som er nærmest til å bære ansvaret for skade, må bære det. For skadevolder må det foreligge en stadig og typisk risiko ved virksomheten som for skadelidte må fremstå som ekstraordinær. Etter forurensningsloven § 24 a er anleggseier objektivt ansvarlig for skade som et avløpsanlegg volder fordi kapasiteten ikke strekker til eller fordi vedlikeholdet har vært utilstrekkelig. I den såkalte Stavanger-dommen fra 2007 (Rt. 2007 s. 431) fastslo Høyesterett enstemmig at det var adgang for kommunene til å begrense sitt ansvar etter forurensningsloven § 24 a for skader som er forårsaket av at avløpsnettets ikke har vært dimensjonert til å ta unna uvanlig store nedbørsmengder.

****Skyldansvar(Culpa)**

Skyldansvar er det tradisjonelle utgangspunktet i erstatningsretten. Her er prinsippet at en selv er ansvarlig for sine uaktsomme handlinger. Skyldansvar foreligger når en har handlet uforsvarlig i en bestemt situasjon, tatt i betraktning risikoen i situasjonen og de forventninger omverdenen kan stille til den type rolle skadevolder har.

Rådmannens konklusjon:

Formannskapet vedtar høringsuttalelse i tråd med saksutredning.

Rådmannen i Karmøy, 28.04.2016

Sigurd Eikje
Sign.